

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У НІМЕЧЧИНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014–2024 РР.)

Василь СТИШОВ

orcid.org/0000-0001-8786-428X

аспірант, молодший науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

Анотація. *Йдеться про діяльність громадських організацій у ФРН під час російсько-української війни (2014–2024 рр.). Нині в Німеччині активно функціонують понад 40 офіційно зареєстрованих саме українських громадських організацій, які допомагають українцям.*

Ключові слова: *українські громадські організації, Німеччина, ФРН, національна ідентичність, заходи.*

Постановка проблеми. Упродовж історичного розвитку люди об'єднувалися в певні соціальні групи на основі спільності інтересів, мети, програми дій і т. ін., оскільки згуртованість дає змогу відстоювати національні інтереси, зберігати свою ідентичність, презентувати культуру свого етносу, а також розв'язувати складні завдання, переборювати будь-які труднощі тощо. Передусім це стосується важких періодів, часів випробувань – війн, революцій, економічних криз, авторитарних режимів, дисидентських рухів та ін. Історія свідчить, що неодмінною умовою існування демократичних держав і формування націй було розгортання системи суспільних інститутів – громадських організацій. Щодо останніх у науковій літературі знаходимо різні термінологічні назви – «самоврядні організації» [3] та «неурядові організації» [1].

Так, після сумнозвісних подій 2014 року, а особливо з початком повномасштабної російсько-української війни (24.02.2022) значна кількість вимушених переселенців з України емігрувала

до європейських країн, а також США, Канади та інших держав. Серед багатомільйонного українства, яке нині перебуває за кордоном, зосередимо увагу лише на тій частині з них, які знайшли прихисток у Федеративній Республіці Німеччина (за даними Федерального міністерства внутрішніх справ Німеччини, у ФРН за перші три тижні війни офіційно зареєстровано близько 160 тис. емігрантів, станом на травень 2024 р. – 1 млн. 650 тис. осіб). Тут їм було надано різноманітні види допомоги – грошова, матеріальна, житлова, освітня та ін. Характерно, що близько 80% із них – жінки та люди похилого віку, близько третини – діти й підлітки.

Аналіз джерел та публікацій. Грунтовне студювання специфіки різноманітних самоврядних організацій у понятійній системі політологічної, соціологічної, історичної, соціолінгвістичної, етнологічної та інших наук набуває істотного значення у зв'язку з тим, що нині названі структури дедалі посилюють стратегічну функцію як суб'єкта політики й важливого націєоб'єднувального

елементу, що сприяє етнічному згуртуванню, становленню громадянського суспільства. Саме тому актуальним у сучасній науці є всебічне дослідження проблем міграції, різних видів організацій як в Україні, так і в діаспорі, зокрема їх створення, особливостей функціонування, цілей та ін. Вивчення останніх у різних аспектах уже почасти було предметом уваги ряду українських (Л. Лойко, В. Кравчук, В. Дорофєєва, С. Гололобов, О. Гостєва, А. Матвійчук, К. Меркулова, Б. Чернявська, Л. Шевченко, О. Юлдашев, А. Бодров, В. Дементов, І. Ткачук, Т. Рендюк, Н. Кондратенко, А. Жорняк, С. Подпльота, О. Макарова, Д. Дутка та ін.) і зарубіжних (А. Стіклер, У. Бранд, Д. Кларк, Ф. Фуртак, В. Хаммер, Р. Беріт, Р. Патнем, Г. Рейні, М. Бутдол, Ю. Корчак та ін.) науковців. Однак діяльність українських організацій у Німеччині в теоретичному й практичному аспектах ще не була предметом ґрунтовного студіювання. Це й становить актуальність теми статті.

Мета статті – простудіювати особливості функціонування раніше сформованих і нових українських громадських об'єднань, організацій, товариств у Німеччині, узагальнити їх основні цілі та продемонструвати заходи, які вони проводять із метою формування системи патріотичних цінностей в українців різних вікових груп, збереження ними національної ідентичності й етнокультури.

Виклад основного матеріалу. Засвідчено, що саме в досліджуваній період істотно активізували свою діяльність численні відомі світові й регіональні українські громадські організації та представництва, наявні у ФРН. За сучасних мілітарних умов утворено різноманітні нові об'єднання українців, які є

одним із найефективніших механізмів лобювання інтересів у суспільстві, що за нинішніх обставин сприяють тимчасово переміщеним особам.

К. Меркулова визначає громадську організацію як «недержавне, добровільне об'єднання громадян, об'єднаних спільною метою щодо реалізації і захисту прав, а також соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів, що здійснює вплив на суспільно-політичне життя та не ставить за основну мету свого існування отримання прибутку» [4, с. 8].

Офіційно на сьогодні в Німеччині зареєстровано понад 40 громадських організацій різного спрямування – національно-патріотичні, волонтерські, культурологічні, релігійні, освітні, наукові, скаутські, центри прийняття біженців та ін. Передусім серед них варто назвати такі, як Альянс Українських Організацій, Центральна Спілка Українців в Німеччині, представництво Українського інституту в Німеччині, німецько-українське культурне об'єднання «Український світ», німецько-українське товариство культури «Берегиня», Німецько-Українське культурне товариство, Об'єднання українських жінок в Німеччині, Спілка української молоді в Німеччині, Союз українських студентів Німеччини, Пласт, Віче та багато інших, а також релігійні структури (Українська православна церква, Українська греко-католицька церква та ін.). Оскільки Німеччина – це федерація, то у кожній землі діють крайові українські організації на зразок Крайова Управа Спілки Української Молоді у Німеччині (Мюнхен), Німецько-Українське товариство «Райн-Некар» (Гейдельберг/Мангайм), Українська громада

Берліна Ukraine-Hilfe Berlin (Берлін), Українське товариство у Франкфурті-на-Майні (Франкфурт-на-Майні), Організація українців у Франконії (Швабах/Нюрнберг), громадська організація «Pro Ukraine e.V.» («Про Україну, допомога дітям» (Раттінген/Дюссельдорф), товариство «Берегиня» (Берлін) тощо. Діяльність кожної з них є важливим внеском у збереження ідентичності та боротьбу за майбутнє української нації.

Названі вище організації мають відмінну структуру, кількість членів, локації перебування, напрям діяльності тощо.

Вагомою соціальною структурою є Об'єднання Українських Організацій у Німеччині (ОУОН) (Dachverband der ukrainischen Organisationen in Deutschland e.V.) – українське крайове центральне представництво у ФРН для координації діяльності та захисту інтересів українців у цій державі. Сьогодні до її складу входять 20 організацій і вона є членом Світового Конгресу Українців. Назване об'єднання ставить собі за мету за допомогою засобів зв'язку з громадськістю репрезентувати інтереси та координувати діяльність українських організацій і інституцій у Німеччині, розвивати українсько-німецькі відносини й співпрацю з Європейським Союзом у культурному, освітньому, науковому, спортивному, соціальному й благодійному напрямках, сприяти збереженню української національної ідентичності, мови, мистецтва та культури українців у ФРН, підтримувати українські освітні заклади, сприяти розвитку демократичних процесів в Україні та її євроінтеграції; централізовано сприяти та покращувати становище всіх українців та їхніх організацій у Німеччині в

рамках обговорень, переговорів і угод із відповідними органами у ФРН.

У Берліні 2018 року створена громадська організація IWEK e.V. (Initiative für Wissensaustausch, Empowerment und Kultur – Обмін знаннями, розширення можливостей і культурна ініціатива). Вона не лише поширює українську культуру серед населення Німеччини, а й сприяє обміну досвідом між двома державами та професійному розвитку різних українських галузей, зокрема працює над культурними, політичними, освітньо-науковими та соціальними проектами. Під час російсько-української війни ця структура активно займається гуманітарною допомогою в Україну та для вимушених переселенців у Німеччині. Спільно із 9 іншими організаціями IWEK e.V. заснувала Альянс Українських Організацій і є його членом. Головними напрямками діяльності організації є політичний, культурний і науковий захист України за кордоном, тобто як на культурному фронті, так і на політичному. Наприклад, її члени висвітлюють внутрішні та зовнішньополітичні питання, пов'язані з Україною, та особливості російсько-української війни з 2014 року. Культурний напрямок скерований на ознайомлення населення Німеччини з матеріальними і духовними надбаннями України: «Закохуємо мешканців Федеративної Республіки в Україну». Наукова діяльність спрямована на кілька проектів, пов'язаних із екологією, покращенням життя та науковим обміном між Україною й ФРН. Організація підтримує молодіжні ініціативи, зокрема започатковано проект, профінансований фондом EVZ/«Erinnerung, Verantwortung, Zukunft» («Пам'ять, відповідальність, майбутнє»), у межах якого відбуваються

різнотематичні зустрічі української та німецької молоді; реалізують книжкові проекти «Подарую українську книгу переселенцям»; спільно з організацією «Пласт» закупають бібліотеку для берлінського й мюнхенського Пласту. Проект «Доступна книга» спрямований на наявність української літератури в німецьких книжкових магазинах різних міст. У зв'язку з російсько-українською війною започатковано ще один важливий проект – дослідження проблем і потреб тимчасово переселених осіб з України, які були студентами, будуть студентами чи науковцями.

Заслугує на увагу Представництво Українського інституту в Німеччині, відкрите в Берліні 29 березня 2023 року. Його головним завданням є поліпшення знання та розуміння України в німецькому суспільстві, популяризація української культури у ФРН та розвиток зв'язків українських митців і науковців із німецькими колегами. За порівняно короткий період існування реалізовано ряд проектів: відбулася виставка «Ти знаєш, що ти людина», представлено програму «Відлуння української сучасності» (м. Кельн), а також супровідну програму «Калейдоскоп історії. Українське мистецтво 1912–2023» у дрезденському Albertinum із концертами, кінопоказами та публічними лекціями, комплексну українську програму на міжнародному театральному фестивалі «Berliner Theatertreffen – 2023» (Берлінська театральна зустріч – 2023). Товариство підтримало значну подію в Humboldt Forum (Форум Гумбольдта), присвячену темі палаців культури, у межах якої були представлені українське відеомистецтво, українські групи, наприклад, хіп-хоп-гурт «Fo Sho» і співак

Lucas Bird. На панелях були присутні українські автори та діячі мистецтва Женя Моляр, Василь Черепанін, Катя Міщенко. Члени Українського інституту в Німеччині брали участь у Лейпцизькому та Франкфуртському книжкових ярмарках, де разом із інституційними партнерами курували дискусійну програму; Український інститут уперше мав власний стенд на Франкфуртському ярмарку. Названі публічні заходи містять читання, панельні дискусії, концерти, перформанси, лекції та мають на меті надати ширший контекст до українського мистецтва й культури. Окрім програм сучасного мистецтва, товариство ще опікується підтримкою літератури, особливо української музики – це як академічні музичні програми, так і джаз, і сучасна музика, і мейнстрим-музика. У грудні 2023 р. представництво провело виставку Sound of Ukraine. Geschichte eines Weihnachtsliedes (Звук України. Розповідь про різдвяну колядку), присвячену композиторові Миколі Леонтовичу та його твору «Щедрик». Виставка відбулася 13 грудня у Берлінській філармонії разом із концертом оркестру Львівської філармонії, а 16–17 грудня – під час різдвяного благодійного ярмарку українських дизайнерів «Скриня» в Берліні. Український інститут у Німеччині підтримує участь українських діячів у міжнародних музичних подіях – фестивалях і ярмарках, адже це необхідно їм для того, щоб зміцнити свою присутність на німецькому музичному ринкові.

Варто наголосити на молодіжному об'єднанні у Німеччині, що діє понад 60 років, – це організація «Союз українських студентів» (Deutsche Stiftung für Engagement und Ehrenamt), у якій однаково представлені українці як зі сходу,

так і заходу України. Вишівці разом проводять дозвілля, обмінюються досвідом, підтримують один одного в розв'язанні різних проблем, що нерідко виникають у чужій державі. Організація має представництва в понад десяти університетських містах Німеччини. Однак масовою її не можна назвати, хоча в німецьких університетах навчається понад шість тисяч українців. Невеликі українські групи, часто офіційно навіть не зареєстровані, але діють у багатьох німецьких містах. Здебільшого українці збираються на дозвіллі, аби підтримувати традиції своїх пращурів або відзначати національні свята. Так, громада українців у Франкфурті-на-Майні вперше в 2011 році відзначила День Незалежності України. Кілька разів на рік українці регіону збираються на традиційні свята. Зокрема, на річці Майні святкували Івана Купала. Час від часу спілка у Франкфурті-на-Майні організовує вечірки та концерти українських гуртів. За підтримки й фінансування організації «Союз українських студентів» на основі німецького дитячого театру функціонує перший український театр «Українська капела». Зазначені вище заходи згуртовують молодь задля пізнання та збереження своєї етнічної культури.

Українська діаспора у Німеччині досить численна. Вона активно популяризує традиційну культуру свого народу, дбає про збереження мови своєї нації. Більшість батьків зацікавлені в спілкуванні дітей рідною мовою серед земляків-однолітків, залученні їх до збереження національної спадщини. У Берліні особливу роль у цьому відіграють українська скаутська організація «Пласт» та Українська суботня школа, що також діє на волонтерських засадах і доступна

в інтернет-просторі. Традиційно пластовий осередок проводить такі заходи: свято Миколая (важлива подія для берлінських дітей); розколяда (різдвяний концерт із колядками, вертепом, щедрівками та українським частуванням); фломаркт (пластовий ярмарок, що дає змогу розвивати в дітей економічну грамотність і причетність до благодійних проєктів); велогонка (змагання-гра на велосипедах, самокатах і біговелах), а також тематичні ігри різних регіонів, вогниги та мандрівки. У 2023 році за сприяння волонтерів у Берліні було реалізовано ряд проєктів: літній табір «Вітер у травах», ініціативу Plast Berlin Helps, яка, окрім надання гуманітарної допомоги українцям, співпрацює із сімейними центрами Берліна, де проводять творчі та кулінарні зустрічі в родинному колі, є велика бібліотека з україномовними книгами для дорослих і дітей. Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Пласт увійшов до складу об'єднання «Альянс українських організацій» і започаткував ще три важливі волонтерські проєкти: 1. Plast.berlin.helps – тактична медицина; 2. Пластова бібліотека, яка активно співпрацює з видавництвами та іншими бібліотеками; 3. «Халабуда», присвячений розвитку проукраїнських активностей для дітей; заняття в межах проєкту відбуваються безкоштовно 3–4 рази на тиждень і містять такі заходи: творчі зустрічі (ліплення з глини, малювання петриківського розпису, розмальовки, дитячі комікси, українські пісні); екскурсії Берліном; заняття спортом та ігри в таборах.

Варто назвати організацію української громади Берліна «Ukraine-Hilfe Berlin» («Допомога Україні Берлін»), яка здійснює гуманітарну допомогу та

опікується дозвіллям українців у столиці Німеччини. Основна мета об'єднання – створення комфортного україномовного середовища для практикування мови. Представники громади проводять ряд важливих і цікавих заходів: 1) україномовні тематичні вечори, мистецькі та гастрономічні майстер-класи (ляльки-мотанки, розпис на тканині тощо), ярмарки, різноманітні ігри, літературні читання та ін.; 2) недільні сніданки «Schöneberg hilft» («Шенеберг допомагає») – добротинні акції Intercultural House (Міжкультурний дім) у Берліні під гаслом «Неділя – традиційний день сім'ї в Україні, вся сім'я снідає разом» за спонсорства благодійників і пожертвувань від супермаркетів; 3) спільна вечора – щотижнева акція Intercultural House (Міжкультурний дім) у Берліні за підтримки торговельних мереж, що організовується для вимушених переселенців з метою проведення спільної трапези, спілкування із земляками, а також надання консультації спеціалістів, зокрема дітям, які потребують психологічної допомоги; 4) український книжковий клуб – зустрічі в компанії книголюбів, основна ідея яких – повертаємо втрачене майбутнє наших предків. Майбутнє, яке вони створювали для нас і яке віками намагалися знищити російські загарбники, спалюючи українську літературу та вбиваючи наших авторів (зокрема, це: знайомство з розстріляним відродженням; читання українських творів і п'єс; історія «заборонених авторів»); 5) вивчення української мови та читання українською мовою дітям. Організовані акції української громади Берліна – це можливість навчитися новому, набутти досвід, зберегти та передати майбутнім поколінням українців свою традиційну

культуру, пісню, мову, отримати позитивний настрій і обмінятися ідеями з друзями під час зустрічей.

Також у Берліні знаходиться Центральна спілка українців у Німеччині, основне завдання якої – інтеграція українців у німецьке суспільство, посилення позитивного іміджу України в Європі. Знаючою подією організації було проведення в Шарлоттенбурзькій ратуші Берліна ювілейної конференції на тему «Інтеграція українців у Німеччині», яка є актуальною як для німців, так і для українців. Невід'ємною частиною багатьох українських свят є частування, адже наші громадяни відомі в усьому світі своєю гостинністю. Тому і під час святкування десятиріччя Центральної спілки українців у Німеччині всі присутні мали змогу поласувати смачними національними стравами, які приготували вихідці з України, власники ресторану «Odessa Mama» у м. Берліні. Під час святкування відбулося відкриття виставки художника Віктора Бондарчука під назвою «Трипільля – початок цивілізації та загальнолюдська спадщина». Митець демонстрував свої картини та з великим натхненням і захопленням розповідав про витоки, символізм і міжнаціональні зв'язки трипільської культурної спадщини. Почесна голова товариства «Україна-Світ» Галина Марчук виголосила доповідь про історію, особливості й актуальні проблеми українського дзвонарства. Вона колекціонує дзвони різних країн і щороку бере участь в організації фестивалю дзвонарів. Завершував святкування ювілею український бал під мелодії пісень від «ГОР-ТРИО». Цей захід об'єднав у собі науковий складник, мистецьку сферу, а також елементи духовної та матеріальної культури

українців – основу національної ідентичності.

Важливу роль у збереженні та популяризації національної традиційної культури відіграють конфесійні структури. У Німеччині відкриваються нові релігійні громади, які належать до Української Православної Єпархії в Західній Європі. Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну Єпархією відкрито понад 15 нових парафій (2 в Берліні, Дюссельдорфі, Кельні, Дінгельштедті, Коршенбройсі, Франкфурті, Мангаймі, 2 в Мюнхені, Інгольштадті, Регенсбурзі, Карлсруе, Ной-Ульмі, Нюрнберзі) [5]. Створення таких церковних громад є важливим кроком у збереженні національної ідентичності, а також можливістю відчувати себе частиною великої української громади в Німеччині [7].

Під час загарбницької російсько-української війни релігійні громади в ФРН здійснюють надзвичайно необхідну різнобічну волонтерську діяльність. Офіційна статистика допомоги вимушеним переселенцям із України за 2023 рік, яку було оприлюднено Департаментом інформації Української греко-католицької церкви на Німецькій єпископській конференції (30 квітня 2024 року), засвідчує, що 27 (архі)єпархій, військово-капеланство й організації церковної допомоги надали щонайменше 88 млн. євро емігрантам, із яких 32,2 млн. євро – на допомогу вимушеним переселенцям саме в Німеччині, а 55,8 млн. євро – на підтримку втікачів від війни за кордоном. Цього ж року 5 775 штатних співробітників і близько 36 600 волонтерів працювали над наданням допомоги ЗПО. Щонайменше 525 000 осіб у Німеччині, які шукали захисту, були охоплені допомогою цієї церкви. З 2014 по 2023 рік

зазначена конфесія збила загалом понад 1,1 млрд. євро спеціальних фінансових ресурсів для допомоги емігрантам у Німеччині та за кордоном [8].

Релігійні організації, окрім матеріальної допомоги, активно проводять благодійну роботу. Про діяльність Української православної громади у Франкфурті-на-Майні дізнаємося з інтерв'ю священника місцевої церкви: «Більшість наших парафіян – це волонтери, які від початку війни активно допомагають і шпиталю в Україні, і нашій армії, і дитячим будинкам, і будинкам для літніх людей. Було дуже багато гуманітарних вантажів. Наприклад, два тижні тому ми відправили до п'яти українських шпиталів спеціальне харчування для тих поранених, які не можуть самостійно їсти. Я вже четвертий рік поспіль опікуюсь нашими важкопораненими військовими, які проходять лікування у військовому шпиталі Кобленца» [6]. Такі форми допомоги є надто важливими, а особливо тепер, коли Україна переживає складний і трагічний період своєї історії.

У Берліні з 5 квітня 2015 року розпочала свою діяльність Українська православна громада Святого апостола Андрія Первозваного. Перше богослужіння відбулося на Вербну неділю, парафіяни згадують: «І освячене зелене віття верби розійшлося в той день по сім'ях близько 30 українців Берліна, що приєдналися до нас вперше». Через певні обставини щонедільні богослужіння стали регулярними лише з грудня 2016 року. Але громада стрімко росла і міцнішала. Завдяки парафіянам храм збагачувався рідкісними реліквіями: ризи, Євангеліє, ікони в давній українській традиції – емалі та ін. Поступово парафія стала справжнім духовним осередком

українців у Берліні. Відновили традицію коляди на Різдвяні свята та Великодне освячення води, а також активно долучаються до таких громадських заходів, як урочистості до Дня Незалежності; дні пам'яті Тараса Шевченка та Миколи Василька; дні пам'яті жертв Другої світової війни та жертв Голодомору в Україні. З моменту ескалації російсько-української війни в 2022 році громада разом із Ukraine-Hilfe Berlin e.V. розгорнула широку волонтерську роботу: щоденний збір гуманітарної допомоги від небайдужих мешканців Берліна та її відправлення до України або вимушеним переселенцям, які опинилися в Німеччині. І, звісно, основне завдання будь-якої релігійної общини – це молитва, парафіяни так і кажуть: «Молитва за перемогу над кривавим окупантом тепер лунає в нашому храмі щодня».

Заходи, які проводять названі структури, спрямовані на формування системи патріотичних цінностей в українців різних вікових груп, збереження ними національної ідентичності та етнокультури.

Висновки. Допомога Німеччини Україні у складний для неї період надзвичайно потужна як у матеріальному, так і духовному плані. Проте й громадські організації роблять значний внесок у надання різноформатної допомоги.

З'ясовано, що нині у ФРН активно діють понад 40 офіційно зареєстрованих саме українських громадських організацій – національно-патріотичних, волонтерських, культурологічних, релігійних, освітніх, наукових, скаутських та ін. Розглянувши особливості їх функціонування, ми узагальнили головні цілі переважної більшості цих організацій: 1) об'єднання українців у Німеччині й

надання корисної та актуальної інформації, консультування; 2) гуртування українців, збереження й зміцнення національної ідентичності та запобігання асиміляції за кордоном шляхом максимального сприяння в реалізації їхніх мовних, освітніх, наукових, культурних, релігійних, спортивних та інших прав і потреб; 3) лобювання інтересів України у ФРН; 4) залучення українців, які перебувають у Німеччині, до матеріальної та моральної підтримки рідної держави – збору коштів, гуманітарної допомоги, сприяння зміцненню демократичних процесів в Україні та її євроінтеграції, донесення правдивої інформації громадянам ФРН про воєнні події, злочини росіян під час нинішньої загарбницької війни; 5) виховання дошкільнят, учнів, студентів і здобуття ними освіти рідною та німецькою мовами.

Отже, дослідження діяльності громадських організацій у Німеччині висвітлює її як важливий складник більш широкої проблеми – міграційних процесів українців у 2014–2024 роках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодров, А. В. Класифікація неурядових організацій в сучасній науковій літературі. *Наукові праці МАУП*. 2014. Вип. 1. С. 53–57.
2. Гололобов, С. М. Розвиток механізмів взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади України: автореф. дис. к. держ. упр.: 25.00.02. Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Миколаїв, 2020. 25 с.
3. Матвійчук, А. В. Категорія «самоврядні організації» у понятійній системі політичної науки. *Політичне життя*. 2021. № 4. С. 30–36.
4. Меркулова, К. О. Адміністративно-правове регулювання діяльності громадських організацій: автореф. дис. к. ю. н.: 12.00.07. Ірпінь, 2014. 20 с.

5. Парафії Православної церкви України в Німеччині. URL: <https://ur0.jp/3o8nT>
6. Парафія святих первоверховних апостолів Петра і Павла. Франкфурт. URL: <https://ur0.jp/M84gB>
7. У Німеччині засновано дві українські парафії. URL: <https://df.news/2023/03/07/u-nimechchyni-zasnovano-dvi-ukrainski-parafii/>
8. Церква має бути голосом тих, хто цього голосу сьогодні не має, – архієпископ Гессе під час VIII Католицького саміту у справах біженців. URL: <https://ugcc.ua/data/tserkva-mae-buty-golosom-tyh-hto-tsogogolosu-sogodni-ne-mae-arhyepyskop-gessepid-chas-viii-katolytskogo-samitu-u-spravah-bizhentsiv-4801/>
9. Чернявська, Б. Значення неурядових (громадських) організацій як показника рівня демократії та розвитку громадянського суспільства у державі. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/907944.pdf>
10. Makarova, O. V., Dutka, D. I. Volunteer Movement in Germany (Current Aspects). *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika – Demography and Social Economy*. 2022. № 3 (49). С. 89–101.
11. Waldemar Hummer: Internationale nichtstaatliche Organisationen im Zeitalter der Globalisierung – Abgrenzung, Handlungsbefugnisse, Rechtsnatur (PDF; 56 MB). *Berichte der Deutschen Gesellschaft für Völkerrecht*. Band 39, C. F. Müller, 2000. S. 45.
1. Bodrov, A. (2014). Classification of Non-Governmental Organizations in Modern Scientific Literature. *Naukovi pratsi MAUP* (Scientific Works of MAUP), Issue 1, pp. 53–57. [in Ukr.]
2. Hololobov, S. (2020). *Development of Mechanisms of Interaction of Public Organizations in the Field of Culture with Public Authorities of Ukraine*. [A thesis for Candidate of Sciences degree in Public Administration, specialty 25.00.02]. Petro Mohyla Black Sea National University, 25 p. [in Ukr.]
3. Matviichuk, A. (2021). The Category "Self-Governing Organizations" in the Conceptual System of Political Science. *Politychne zhyttya* (Political life), No 4, pp. 30–36. [in Ukr.]
4. Merkulova, K. (2014). *Administrative and Legal Regulation of Activities of Public Organizations*: [A thesis for Candidate of Sciences degree in Law, specialty 12.00.07]. Irpin, 20 p. [in Ukr.]
5. *Parishes of the Orthodox Church of Ukraine in Germany*. [online] Available at: <https://ur0.jp/3o8nT> [in Ukr.]
6. *Parish of the Holy Supreme Apostles Peter and Paul*. [online] Available at: <https://ur0.jp/M84gB> [in Ukr.]
7. *Two Ukrainian Parishes were Founded in Germany*. [online] Available at: <https://df.news/2023/03/07/u-nimechchyni-zasnovano-dvi-ukrainski-parafii/>. [in Ukr.]
8. *The Church Must be the Voice of those Who do not Have this Voice Today - Archbishop Hesse during the VIII Catholic Summit on Affairs*. [online] Available at: <https://ugcc.ua/data/tserkva-mae-buty-golosom-tyh-hto-tsogogolosu-sogodni-ne-mae-arhyepyskop-gessepid-chas-viii-katolytskogo-samitu-u-spravah-bizhentsiv-4801/> [in Ukr.]
9. Chernyavska, B. *The Importance of Non-Governmental (Public) Organizations as an Indicator of the Level of Democracy and Development of Civil Society in the State*. [online] Available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/907944.pdf>. [in Ukr.]
10. Makarova, O., Dutka, D. (2022). Volunteer Movement in Germany (Current Aspects). *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika – Demography and Social Economy*. 3(49). pp. 89–101. [in Ukr.]
11. Waldemar Hummer: Internationale nichtstaatliche Organisationen im Zeitalter der Globalisierung – Abgrenzung, Handlungsbefugnisse, Rechtsnatur (PDF; 56 MB) (2000). In: *Berichte der Deutschen Gesellschaft für Völkerrecht*. Band 39, C. F. Müller, 45 p. [in Deu.]

REFERENCES

Summary

**ACTIVITIES OF UKRAINIAN PUBLIC ORGANIZATIONS
IN GERMANY DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR
(2014–2024)**

Vasyl STISHOV

orcid.org/0000-0001-8786-428X

postgraduate student, junior research fellow
of the “Ukrainian Ethnological Center” Department of
M. Rylskiy Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the NAS of Ukraine

The relevance of the research. The article focuses on the activities of public organizations in FRG during the Russian-Ukrainian war (2014-2024). Currently, more than 40 officially registered Ukrainian public organizations (both long-established and new) are actively operating in Germany – national-patriotic, volunteer, cultural, religious, educational, scientific, scouting, etc.—with different structures, number of members, locations, area of activities, etc.

Purpose: To study the peculiarities of the functioning of previously established and new Ukrainian public associations, organisations, societies in Germany to summarise their main goals and demonstrate the activities they carry out in order to form a system of patriotic values among Ukrainians of different age groups and preserve their national identity and ethnic culture.

Conclusions. The study has highlighted activities of these structures aimed at supporting war refugees and helping Ukraine in this difficult period. The main goals of the vast majority of these organizations are identified and summarized, including: 1) uniting Ukrainians in Germany and providing them with the necessary information; 2) preserving and strengthening the national identity of Ukrainians and preventing assimilation abroad by maximizing the implementation of their linguistic, educational, scientific, cultural, religious, sports and other rights and needs; 3) lobbying for Ukraine's interests in Germany; 4) involving Ukrainians in Germany in material and moral support of their native state - fundraising, humanitarian aid, promoting the strengthening of democratic processes in Ukraine and its European integration, conveying truthful information to the people of FRG about military events and crimes committed by Russians during the current war of aggression; 5) educating preschoolers, pupils, students and providing them with education in their native and German languages.

The article describes the main activities carried out by the above-mentioned structures with the aim of forming a system of patriotic values among Ukrainians of different age groups and preserving their ethnic culture.

Keywords: Ukrainian public organizations, Germany, FRG, national identity, activities.